

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden asutusluottojen järjestelystä annetun lain 9 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen tarkoituksena on täydentää eräiden asutusluottojen järjestelystä annetun lain 9 §:n 1 momenttia (569/78) siten, että tilan omistaja ei menetä kyseisen lain mukaista maksuvapautusta sellaisissa tapauksissa, joissa hän on lakannut viljelemästä asumaansa tilaa maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain (81/83) mukaisen viljelyksessä olevan peltoalan supistamista tarkoittavan sopimuksen perusteella tai annettuaan luopumiseläkelain 6 §:ssä (565/

86) tarkoitetun maataloustuotannosta luopumissitoumuksen ja pellon myyntirajoitussitoumuksen taikka joissa tilan viljeleminen ei enää ole mahdollista sen vuoksi, että tilan pellot on metsitetty 1 päivänä toukokuuta 1987 voimaan tullessa metsänparannuslaissa (140/87) tarkoitettuihin varoihin.

Laki on tarkoitettu saattamaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Eräiden asutusluottojen järjestelystä 2 päivänä heinäkuuta 1973 annetulla lailla (597/73) on Pohjois-Suomen sekä osassa Itä-Suomea asuvien asutustilallisten velkarasitusta helpotettu myöntämällä heille tietyin edellytyksin vapautus heidän vastattavinaan olevien, pääsääntöisesti ennen kesäkuuta 1972 syntyneiden asutusluottojen lyhennysmaksujen ja korkojen tai yksinomaan lyhennysmaksujen suorittamisesta.

Asutusluottoa koskeva velkasuhde on maksuvapautuksesta huolimatta lain 12 §:n mukaisesti olemassa saman suuruisena kuin vapautusta myönnettäessä niin kauan kuin luotto säännönmukaisin maksuehdoin lyhennettynä olisi tullut kokonaan takaisin maksetuksi, kuitenkin enintään 15 vuotta maksuvapautuksen myöntämistä.

Maksuvapautuksen myöntämisen eräänä edellytyksenä on lain 9 §:n 1 momentin mukaan, että tilan omistaja tai, jos omistajia on useita,

joku heistä asuu ja viljelee tilaa. Mainitun momentin mukaisesti, sellaisena kuin se on muutettuna 14 päivänä heinäkuuta 1978 annetulla lailla (569/78), katsotaan tila viljellyksi myös silloin, kun siitä on tehty pellon käytön rajoittamisesta annetun lain (216/69) mukainen pellonvarausseppä, maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain (446/77) mukainen tuotannonmuutosseppä tai muu valtion ja viljelijän välinen viljelyksessä olevan peltoalan supistamista tarkoittava seppä. Sanotun momentin mukaan tila katsotaan viljellyksi myös silloin, kun sen kaikki pellot on hyväksyttävällä tavalla metsitetty metsänparannuslain (413/67) 6 a §:n tai pellon käytön rajoittamisesta annetun lain 7 §:n 1 momentin taikka kummankin mainitun lainkohdan mukaisesti.

Mikäli maksuvapautuksen saaja ei enää asu ja viljele tilaa, on maataloustoimiston lain 11 §:n 1 momentin mukaan määrättävä maksuvapautus menetetyksi ja, mikäli saamista ei, sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty, ole irtisanottava,

määrättävä saaminen säännönmukaista takaisinmaksujärjestystä noudattaen takaisin maksettavaksi. Vastaavasti on kyseisen momentin mukaan meneteltävä myös silloin, kun tila on osaksi tai kokonaan luovutettu toiselle tai kun maksuvapautuksen saaja on kuollut eikä lain 10 §:n mukaisia edellytyksiä, jotka osittain koskevat niin ikään tilalla asumista ja sen viljelemistä ole olemassa maksuvapautuksen siirtämiseksi luovutuksensaajalle tai kuolinpesän osakkaille. Edellä mainitusta poiketen maksuvapautusta ei kuitenkaan lakiin 18 päivänä maaliskuuta 1983 lisätyn 11 §:n 3 momentin (261/83) mukaan tule sillä perusteella, ettei tilalla asuva maksuvapautuksen saaja enää viljele tilaa, määrätä menetetyksi, jos hän on täyttänyt 60 vuotta tai jos hänen työkykynsä on alentunut vähintään 50 prosentilla.

2. Esityksen tavoitteet ja ehdotetut muutokset

Maataloustuotantomme tavoitteet edellyttävät toimia tuotannon rajoittamiseksi. Tuotannon ohjaamiseen kohdistuvien järjestelyjen lisäksi on jatkuvasti pyritty löytämään keinoja viljelyksessä olevan peltoalan supistamiseksi. Eräs näistä on maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain (81/83) mukainen maataloustuotannon vähentämissopimus, jossa viljelijä sitoutuu luopumaan viideksi tai kymmeneksi vuodeksi kaikesta maataloustuotannosta sekä mainitun lain mukainen pellon kesannoimisopimus.

Pellon metsittämistä on niin ikään pyritty edelleen edistämään siten, että metsittämiseen voidaan tietyin edellytyksin käyttää 1 päivänä toukokuuta 1987 voimaan tulleessa metsänparannuslaissa (140/87) tarkoitettuja metsänparannusvaroja. Tämän lisäksi voidaan sellaisesta viljelyksi katsotun pellon metsityksestä, joka ei olennaisesti haittaa paikkakunnan maatilojen kehittämistä, maksaa edellä mainitun tuotannonohjaamislain 19 a §:n (2/87) nojalla metsityspalkkiota sanotun lain tarkoituksiin osoitetuista varoista. Edellytyksenä on tällöinkin, että metsitys toteutetaan edellä mainituilla metsänparannuslaissa (140/87) tarkoitetuilla metsänparannusvaroilla. Viljelyksi katsottuna peltona pidetään asiaa koskevan hallituksen esityksen (169/86) mukaan paitsi viljeltyä peltoa, myös eri säännösten mukaisten tuotannonmuutosopimusten kohteena olevia ja niistä vapautuneita peltoja.

Myös luopumiseläkejärjestelmää on peltoalan supistamispyrkimysten vuoksi ryhdytty kehittämään entisestään. Luopumiseläkelakia (16/74) on 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetulla lailla (565/86) muutettu siten, että luopuja voi muutoksen jälkeen saada eläkkeen ja luopua maataloustuotannosta myös pidättämällä tilan pellot itselleen ilman metsitysvuorollisuutta. Lain 6 §:n 2 momenttiin lisätyn uuden 3 kohdan mukaan maatilan omistajan katsotaan luopuneen kyseisessä laissa tarkoitettuun tavoin maatalouden harjoittamisesta myöskin silloin, kun hän antaa sitoumukset siitä, että hän ei käytä eikä vuokraa maatilan peltoa eikä talousrakennuksia maataloustuotantoon (maataloustuotannosta luopumissitoutumus) ja siitä, että hän ei kuuden vuoden kuluessa eläkkeen alkamisesta luovuta tilan peltoa eikä tämän jälkeenkään muulle kuin maatalhallitukselle tai lisäalueeksi yksityiselle viljelijälle taikka tulevalle tilanpidon jatkajalle (pellon myyntirajoitussitoutumus) sekä antaa pidättämättään tilan metsämaasta ja joutomaasta saman momentin 1 kohdassa tarkoitetun myyntirajoitussitoumuksen.

Edellä mainitut toimenpiteet saattavat luopumiseläkelaisissa tarkoitettujen sitoumusten sekä metsänparannuslaissa (140/87) tarkoitettuun varoin suoritettun metsityksen osalta johtaa siihen, että maksuvapautus joudutaan määräämään menetetyksi. Kyseiset viljelyksessä olevan peltoalan supistamista tarkoittavat toimenpiteet ovat kuitenkin rinnastettavissa eräiden asutusluottojen järjestelystä annetun lain 9 §:n 1 momentissa (569/78) tällä hetkellä tarkoitettuihin tilanteisiin. Koska maksuvapautuksen menettämistä kyseisissä tapauksissa on muutoinkin pidettävä maksuvapautuksen saajan kannalta kohtuuttomana, ehdotetaan voimassa olevan lain 9 §:n 1 momenttia täydennettäväksi siten, että tila katsottaisiin viljellyksi myös silloin, kun tilan omistaja on antanut edellä mainitun luopumiseläkelain 6 §:n 2 momentin 3 kohdassa (565/86) tarkoitettut sitoumukset. Vastaavasti katsottaisiin tila viljellyksi myöskin silloin, kun tilan pellot on metsänparannuslaissa (140/87) tarkoitettuun varoin metsitetty. Samalla kyseistä lainkohtaa ehdotetaan valtion ja viljelijän välisten peltoalan supistamista tarkoittavien sopimusten osalta muutettavaksi siten, että sopimuksia koskevaan luetteloon otettaisiin maininta myös maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain (81/83) mukaisista sopimuksista.

3. Taloudelliset vaikutukset

Suurimman osan maksuvapautussaamisista muodostavat maankäyttö- ja maanhankintalainsäädännön mukaiset valtion saamiset. Maankäyttölain (353/58) mukaisia lainoja on tällä hetkellä jäljellä 4 800 kpl, pääomaltaan yhteensä 28,8 milj. mk. Maankäyttölain ja maanhankintalain (396/45) mukaisia kauppahintasaamisia on jäljellä 9 000 kpl ja niiden yhteismäärä on 26,9 milj. mk. Maksuvapautussaamisia on näin ollen kaikkiaan jäljellä yhteensä n. 55,7 milj. mk. Näistä nyt kysymyksessä olevat tapaukset muodostavat vain vähäisen osan. Esityksellä ei siten ole valtiotalouden kannalta sanottavaa merkitystä.

Kyseisistä saamisista lakkaavat maankäyttölain mukaiset kauppahintasaamiset ja lainat pääosin vuoden 1988 joulukuussa sekä maanhankintalain

mukaiset kauppahintasaamiset vuoden 1989 toukokuussa. Loput kyseisistä saamisista tulevat kuitatuiksi pois tileistä vuoteen 1990 mennessä.

4. Voimaantulo

Laki on tarkoitus saattaa voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun eduskunta on sen hyväksynyt. Lakia sovellettaisiin myös ennen sen voimaantuloa annettuihin luopumiseläkelain 6 §:n 2 momentin 3 kohdassa (565/86) tarkoitettuihin sitoumuksiin sekä metsänparannuslaissa (140/87) tarkoitettuun varoin toteutettuun metsitykseen.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräiden asutusluottojen järjestelystä annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräiden asutusluottojen järjestelystä 2 päivänä heinäkuuta 1973 annetun lain (597/73) 9 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 14 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (569/78), näin kuuluvaksi:

9 §

Maksuvapautuksen myöntämisen edellytyksenä on, että tilan omistaja tai, jos omistajia on useita, joku heistä asuu ja viljelee tilaa. Tila katsotaan viljellyksi myös silloin,

1) kun siitä on tehty pellon käytön rajoittamisesta annetun lain (216/69), maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain (446/77), tai maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain (81/83) mukainen taikka muu valtion ja viljelijän välinen viljelyksessä olevan peltoalan supistamista tarkoittava sopimus;

2) kun tilan kaikki pellot on hyväksyttävällä tavalla metsitetty metsänparannuslain (413/67) 6 a §:n tai pellon käytön rajoittamisesta annetun

lain 7 §:n 1 momentin mukaisesti taikka metsänparannuslaissa (140/87) tarkoitettuun varoin; tai

3) kun tilan omistaja on antanut luopumiseläkelain 6 §:n 2 momentin 3 kohdassa (565/86) tarkoitettua maataloustuotannosta luopumissitoumuksen ja pellon myyntirajoitussitoumuksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Tätä lakia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa annettuihin luopumiseläkelain 6 §:n 2 momentin 3 kohdassa (565/86) tarkoitettuihin sitoumuksiin sekä metsänparannuslaissa (140/87) tarkoitettuun varoin toteutettuun metsitykseen.

Helsingissä 15 päivänä tammikuuta 1988

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri Toivo T. Pohjala

Laki

eräiden asutusluottojen järjestelystä annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräiden asutusluottojen järjestelystä 2 päivänä heinäkuuta 1973 annetun lain (597/73) 9 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 14 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (569/78), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

9 §

Maksuvapautuksen myöntämisen edellytyksenä on, että tilan omistaja tai, jos omistajia on useita, joku heistä asuu ja viljelee tilaa. Tila katsotaan viljellyksi myös silloin, kun siitä on tehty pellon käytön rajoittamisesta annetun lain (216/69) *mukainen pellonvarausseppä*, maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain (446/77) *mukainen tuotannonmuutosseppä* tai muu valtion ja viljelijän välinen viljelyksessä olevan peltoalan supistamista tarkoittava seppä *taikka* kun tilan kaikki pellot on hyväksyttävällä tavalla metsitetty metsänparannuslain (413/67) 6 a §:n tai pellon käytön rajoittamisesta annetun lain 7 §:n 1 momentin taikka kummankin mainitun lainkohdan mukaisesti.

Ehdotus

9 §

Maksuvapautuksen myöntämisen edellytyksenä on, että tilan omistaja tai, jos omistajia on useita, joku heistä asuu ja viljelee tilaa. Tila katsotaan viljellyksi myös silloin,

1) kun siitä on tehty pellon käytön rajoittamisesta annetun lain (216/69), maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain (446/77), tai maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain (81/83) *mukainen taikka* muu valtion ja viljelijän välinen viljelyksessä olevan peltoalan supistamista tarkoittava seppä;

2) kun tilan kaikki pellot on hyväksyttävällä tavalla metsitetty metsänparannuslain (413/67) 6 a §:n tai pellon käytön rajoittamisesta annetun lain 7 §:n 1 momentin *mukaisesti taikka metsänparannuslaissa* (140/87) *tarkoitettu* varoin; tai

3) kun tilan omistaja on antanut luopumiseläkelain 6 §:n 2 momentin 3 kohdassa (565/86) *tarkoitettua* maataloustuotannosta luopumissitoumuksen ja pellon myyntirajoitussitoumuksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 . Tätä lakia sovelletaan myös ennen
lain voimaantuloa annettuihin luopumiseläkelain
6 §:n 2 momentin 3 kohdassa (565/86) *tarkoi-*
tettuihin sitoumuksiin sekä metsänparannuslaissa
(140/87) *tarkoitettu* varoin toteutettuun metsi-
tykseen.
